

JONAS LAPAŠINSKAS

Gimė 1923 03 04 Slabadoje Rokiškio rajone,
mirė 1997 12 11 Vilniuje

Poetas, žurnalistas, redaktorius

1930–1934 m. mokėsi Čedasų pradžios mokykloje, 1940–1941 m. Rokiškio suaugusiųjų vidurinėje mokykloje. 1945–1947 m. lankė parengiamuosius kursus prie Vilniaus universiteto. 1947–1950 m. studijavo lietuvių kalbą ir literatūrą Vilniaus universitete. 1962 m. baigė Vilniaus universiteto Istorijos ir filologijos fakultete žurnalistikos specialybę.

1936–1940 m. dalyvavo Jaunųjų ūkininkų sąjungos veikloje.

1940–1941 m. Kauno radijo korespondentas Rokiškyje ir Kaune, bendradarbiavo žurnale „Žiburėlis“. 1944–1946 m. dirbo LLKJS CK ir Radijo komitete, jaunimo valandėlių redaktorius. 1949–1951 m. žurnalo „Švyturys“ redakcijos literatūrinis darbuotojas. 1951–1955 m. laikraščio „Kauno tiesa“ reporteris, 1953–1955 m. vyriausiojo redaktoriaus pavaduotojas. 1955–1971 m. žurnalo „Jaunimo gretos“ vyriausiasis redaktorius. 1971–1977 m. žurnalo „Švyturys“ vyriausiasis redaktorius, 1977–1987 m. žurnalo „Žvaigždutė“ vyriausiasis redaktorius.

Pirmasis eilėraštis išspausdintas 1938 m. žurnale „Jaunasis ūkininkas“. Parašė libretą V. Baumilo operai „Rožės žydi raudonai“, pagal A. Bieliausko romaną, pastatyta 1967 m. Kauno muzikiniame teatre.

Daugumai eilėraščių kompozitoriai parašė muziką: „Abiturientų valsas“, „Akys“, „Ar girdi?“, „Ar tu meni“, „Baltas šokis“, „Berneli mielas“, „Būsiu tau gera“, „Daina apie Birštoną“, „Daina apie Druskininkus“, „Dovana“, „Gal tai tu šauki...“, „Gimtasis mūsų kraštas“, „Ignalina - daina“, „Kai pabunda šilai“, „Kai tu šalia“, „Kareivių maršas“, „Laiškas“, „Lauksiu tavęs ateinant (raudona rožė)“, „Lik sveika, mokykla“, „Lopšinė“, „Medžiotojo nuotykių“, „Mylimos akys“, „Naujųjų metų naktį“, „O žuvėdros vis skrenda“, „Pavasario rytas“, „Pirmas lietus“, „Prie laužo“, „Prie Šventosios“, „Rainis“, „Raudona rožė“, „Rudenėlis“, „Saulės šaly“, „Senelis Šaltis“, „Skinsiu raudoną rožę“, „Su pavasariu kartu“, „Tau, mama“, „Tėvynė“, „Tėviškės šilai“, „Tu tik viena“, „Vakaras gaubia Vilnių“, „Vakaro Vilnius“, „Vinguriavo takelis“, „Žalia šviesa“, „Žalioji potvynis“, „Žiedai žiedai ir kt.

Eilėraščiai įtraukti į rinkinius ir knygas: „Alyvos šakelė balandžio snapas“ (1995), „Ant tavo rankų supasi gerumas“ (2005), „Ašara Dievo aky“ (2008), „Čedasų kraštas 1499-1999“, „Dainos“ (1967), „Dvidešimt poezijos pavasarių, 1965-1984“ (1985), „Eilėraščiai vaikams“ (1958), „Grūto parko lyrika“ (2000), „Jaunieji. Kn. 1“ (1948), „Kam pakėlei mane lig žvaigždžių...“ (1999), „Lietuvių poezija. T. 2“ (1969), „Lietuvių vaikų poezija“ (1980), „Mes Tėvynę mylim“ (1975), „Panakačio kaimo šviesa“ (2019), „Poezijos pavasaris“, „Po medžio ir paukščio sparnais“ (1983), „Pusnyčių pasaka“ (2006), „Su mylimaisiais nesiskirkit... T. 2“ (2000), „Taikos balandžiai“ (1978), „Tau, mamyte“ (2006), „Tau, mano mamyte“ (1985), „Tėvynė mana“ (1976), „Tėvynės atgarsiai“ (1947), „Ukrainos vaikai“ (1956), „Žodis draugystei“ (1975) ir kt.

Pirmoji eilėraščių knyga suaugusiems „Jaunystės daina“ pasirodė 1953 m., 1968 m. išleista „Žemė ilgisi meilės“. Išleisti keturi eilėraščių rinkiniai vaikams „Raketa“ (1960), „Groja dūdos“ (1962), „Želmenėliai“ (1971), „Duonutė žydi“ (1983).

Kūryba publikuota Lietuvos ir užsienio spaudoje: „Draugas“, „Eglutė“, „Gairės“, „Genys“, „Gimtasis kraštas“, „Gimtasis Rokiškis“, „Jaunasis ūkininkas“, „Jaunimo gretos“, „Kalba Vilnius“, „Kauno tiesa“, „Komjaunimo tiesa“, „Literatūra ir menas“, „Mūsų žodis“, „Nemunas“, „Pergalė“, „Prie Nemunėlio“, „Spalio vėliava“, „Šeima“, „Šluota“, „Švyturys“, „Tarybinė moteris“, „Tarybinis mokytojas“, „Tiesa“, „Tiltas“, „Tipu tapu“, „Ūkininko patarėjas“, „Vakarinės naujienos“, „Valstiečių laikraštis“, „Žiburėlis“, „Žvaigždutė“ ir kt.

Knygos

- Duonutė žydi / Jonas Lapašinskas ; iliustravo Nijolė Kryževičiūtė-Jurgelionienė. - Vilnius : Vaga, 1982. - 95 p. : iliustr.*
- Groja dūdos / J. Lapašinskas ; piešiniai K. Juodikaičio. - Vilnius : Valstybinė grožinės literatūros leidykla, 1962. - [32] p. : iliustr.*
- Jaunystės daina : eilėraščiai / Jonas Lapašinskas. - Vilnius : Valstybinė grožinės literatūros leidykla, 1953. - 64 p.*
- Raketa : [eilėraščiai] / J. Lapašinskas ; iliustracijos R. Ulbikaitės. - Vilnius : Valst. grož. lit. l-kla, 1960. - 29 p. : iliustr.*
- Želmenėliai : [eilėrašukai] : jaun. mokykl. amž. / Jonas Lapašinskas ; iliustravo Taida Balčiūnienė. - Vilnius : Vaga, 1971. - 47 p. : iliustr.*
- Žemė ilgisi meilės : eilėraščiai / J. Lapašinskas. - Vilnius : Vaga, 1968. - 118 p.*

Redaktorius

- Jaunimo gretos / Lietuvos LKJS CK. - 1944, Nr. 1 (rugpjūtis)-1995, Nr. 9/10. - Vilnius ; Kaunas : Lietuvos LKJS CK, 1944-1995. - Mėnesinis.- Red.: ...J. Lapašinskas, 1955-1971...*
- Kauno tiesa : LKP(b) Kauno srities komiteto organas. - 1950, spal. 15 (Nr. 1)-1953, birž. 5 (Nr. 109(677)); 1953, birž. 6 (Nr. 1(678))-1992, birž. 16 (Nr. 116(13714)). - Kaunas : LKP(b) Kauno srities komitetas, 1950-1992. - Red.: ... J. Lapašinskas (red. pavad.), 1953, spal. 16 (Nr. 93)-1954, vas. 5 (Nr. 25)...*
- Švyturys : dvisavaitinis politinis visuomeninis ir literatūrinis iliustruotas žurnalas / redaktorius Vladas Mozūriūnas. - 1949, Nr. 1 (saus. 15)-1998, Nr. 7(1117) (liepa/rugpjūtis). - Vilnius : Tiesa, 1949-1998. - 30 cm. - Red.: ... Jonas Lapašinskas, 1971, Nr. 14-1977, Nr. 14;...*
- Žvaigždutė : "Genio" priedas : [žurnalas] / redaktorius Vytautas Barauskas. - 1971, Nr. 1-1987, Nr. 4(76) ; 1987, Nr. 5-1994, Nr. 10/12 ; 1995, pavasaris-1996, žiema ; 1997, Nr. 1-. - Vilnius : Periodika, 1971-. - 15-28 cm.- Red.: ...J. Lapašinskas, 1977, Nr. 3-1987, Nr. 2.*

Šaltiniai

- Čedasų kraštas, [1499-1999]. - Čedasai-Rokiškis-Kaunas, 1999. - P. 55-56.*
- Čedasų krašto žmonės. - Kaunas, 2009. - P. 54-55.*
- Juodupė. Onuškis. - Vilnius, 2012. - D. 2, p. 1627-1630.*
- Kas yra kas Lietuvoje 95/96. - Kaunas, 1995. - P. 308.*
- Kondratas B. Kūrėjų pėdsakais. - Vilnius, 2004-. - Kn. 11, p. 26-29.*
- Levickaitė D., Vainilaitis M. Kelionė į poezijos šalį. - Vilnius, 1969. - P. 109-113.*
- Lietuviškoji tarybinė enciklopedija. - Vilnius, 1976-1985. - T. 6 (1980), p. 358.*
- Lietuvių enciklopedija. - Boston, 1953-1985. - T. 14 (1958), p. 161; T. 36 (1969), p. 333*
- Lietuvių literatūros enciklopedija. - Vilnius, 2001. - P. 266.*
- Naujokaitis P. Lietuvių literatūros istorija. - Čikaga, 1973-1976. - T. 4, p. 363-401.*
- Lietuvių rašytojai. - Vilnius, 1979-1993. - [T.] 2. D. 1, p. 384-388.*
- Lietuvos TSR spauda. - Vilnius, 1962. - T. 1, Kn. 1, p. 653.*
- Mažoji lietuviškoji tarybinė enciklopedija. - Vilnius, 1966-1971. - T. 2 (1968), p. 288*
- Pavilonis Z. Pasižvalgymai po metų slinktį. - Jonava, 2003. - P. 63-64.*
- Poezijos pavasaris. - Vilnius, 1969, p. 199.*
- Tarybinė lietuvių poezija. 1940-1950. - Vilnius, 1950. - P. 359.*

Tarybų Lietuvos enciklopedija. – Vilnius, 1985-1988. – T. 2 (1986), p. 478.

Tarybų Lietuvos rašytojai. – Vilnius, 1975. – P. 83-84; 1984. – P. 158-159;

Vanagas V. Lietuvių rašytojų sąvadas. – Vilnius, 1996. – P. 352.

Žurnalistikos enciklopedija. – Vilnius, 1997. – P. 263.

Bibliotekų darbas. – 1971, Nr. 1, p. 26; 1987, Nr. 9, p. 4;

Gimtasis kraštas. – 1973, kovo 1;

Gimtasis Rokiškis – 1969, spal. 9; 1972, geg. 20; 1976, geg. 20, 25; liep. 10; 1981, geg. 21; 1983, rugpj. 6; 1986, kovo 11; 1987, geg. 16; 1993, kovo 3; 1996, liep. 2; 2014, rugpj. 14, p. 6.

I komunizmą (Kaišiadorys). – 1969, gruod. 20;

Jonavos balsas. – 1974, bal. 27;

Kalba Vilnius. – 1973, Nr. 18, p. 3; 1978, Nr. 8, p. 4; Nr. 9, p. 4;

Kauno tiesa. – 1972, geg. 7, priedas „Kūrybinė savaitė“;

Komjaunimo tiesa. – 1954, kovo 19;

Lietuvos aidas. – 1997, gruod. 12, p. 3;

Lietuvos pionierius. – 1982, gruod. 4;

Literatūra ir menas. – 1968, rugs. 21; 1971, rugs. 25; 1973, kovo 10; 1997, gruod. 20, p. 15;

Metai. – 1969, Nr. 7, p. 160-164; 1973, Nr. 3, p. 157-159; 1983, Nr. 3, p. 166-168; 1998, Nr. 2, p. 153-154;

Prie Nemunėlio. – 1993, Nr. 9, p. 3; 2014, Nr. 2 (33), p. 3-2;

Raudonoji vėliava (Šiauliai). – 1972, bal. 26;

Respublika. – 1997, gruod. 12, p. 5;

Rokiškio pragiedruliai. – 1999, birž. 22;

Švyturys. – 1998, Nr. 1, p. 34;

Tarybinis mokytojas. – 1972, saus. 21; 1981, saus. 1; 1983, kovo 4;

Tiesa. – 1968, rugpj. 4; 1983, kovo 6;

Tremtinys. – 1996, liepa (Nr. 27), p. 7;

Ūkininko patarėjas. – 1993, bal. 28, p. 2;

Vakarinės naujienos. – 1983, kovo 9;

Žurnalistų žinios. – 1997, gruod. 24, p. 2;